

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi korkotulon lähdeverosta annetun lain muuttamisesta sekä tulo- ja varallisuusverolain 59 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että vuoden 1991 ajan voimassa olevan korkotulon lähdeverosta annetun lain voimassaoloaikaa jatkettaisiin vuoden 1992 loppuun. Korkotulon lähdeveron suuruudeksi ehdotetaan 15 prosenttia.

Lain soveltamisalaa ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että joukkovelkakirjalainasta saatuun korkoon lähdeveroa sovellettaisiin vain silloin, kun laina on tarjottu yleisön merkittäväksi. Lakiin ehdotetaan tehtäväksi myös tarkistuksia, jotka koskevat muun muassa ennakkotiedon antamista korkotulon lähdeverosta sekä veron maksuunpanoa, palauttamista, hyväksilukemista, ilmoitusvelvollisuutta ja muutoksenhakua.

Tulo- ja varallisuusverolakia ehdotetaan

muutettavaksi siten, että alennettaisiin nykyisestä 10 vuodesta 5 vuodeksi aikaraja, jonka jälkeen henkivakuutuksen tuotosta on veronalaista tuloa ainoastaan 50 prosenttia.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Korkotulon lähdeverosta annetun lain muuttosta sovellettaisiin vuodelta 1992 kertyviin talletusten ja joukkovelkakirjalainojen korkoihin. Ennakkotiedon antamista ja menettelytapoja koskevia säännöksiä sovellettaisiin kuitenkin jo vuodelta 1991 kertyviin korkoihin.

Henkivakuutuslainsäätämisen verotusta koskevaa muutosta sovellettaisiin vuonna 1992 saatuihin vakuutusasuorituksiin.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Korkotulon lähdevero

1.1.1. Lain voimassaoloajan jatkaminen ja korkotulon lähdeveron suuruus

Laki korkotulon lähdeverosta (1341/90) tuli voimaan vuoden 1991 alusta. Laki säädettiin yksivuotiseksi, ja sitä sovelletaan vuodelta 1991 kertyviin talletusten ja joukkovelkakirjalainojen korkoihin. Asetus korkotulon lähdeverosta (4/91) annettiin 4 päivänä tammikuuta 1991.

Hallituksen esityksessä laiksi korkotulon lähdeverosta sekä laiksi talletusten ja obligaatioi-

den veronhuojennuslain muuttamisesta (hall. es. 123/1990 vp.) ehdotettiin, että korkotulon lähdeverojärjestelmä olisi pysyvä. Talletusten ja obligaatioiden veronhuojennuksista annetun lain voimassaoloaikaa jatkettiin hallituksen esityksen mukaisesti siten, että veronhuojennukset koskevat vielä vuonna 1992 tehtyjä määräaikaistalletuksia ja sanottuna vuonna liikkeeseen laskettuja obligaatiolainoja.

Rahoitusmarkkinoilla epävarmuus korkotulon lähdeverosta annetun lain voimassaoloajan jatkamisesta on johtanut talletusaikojen lyhentämiseen: lähdeverolliset talletukset joko erääntyvät tai ne on mahdollista irtisanoa viimeistään vuoden 1991 loppuun mennessä. Talletusten tapaan joukkovelkakirjalainojenkin laina-ajkoja on pyritty keinotekoisesti lyhentämään.

Pääomatulojen verotus on tällä hetkellä varsin epäyhtenäistä. Muiden pääomatulojen verotukseen verrattuna 10 prosentin suuruinen korkotulon lähdevero on erittäin alhainen. Korkotulojen verotus on huomattavasti lievempää kuin esimerkiksi osinkojen verotus. Verotuksen epäyhtenäisyys ohjaa tällöin helposti sijoituskohteiden valintaa tavalla, joka ei ole taloudellisten voimavarojen kohdentumisen ja pääomamarkkinoiden toiminnan kannalta taroituksenmukaista.

Hallitusohjelman mukaan pääomatulojen verotusta pyritään yhdenmukaistamaan ja uudistamaan verotuksen rakenne muiden Pohjoismaiden tapaan. Pääomatulojen verotuksen yhtenäistämistä koskeva projekti onkin jo käynnistetty valtiovarainministeriössä. Myös korkotulot kuuluvat tämän tarkastelun piiriin. Eri pääomatulojen verotuksen yhtenäistämiseksi toteutettavat verolainsäädännön muutokset on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1993 alusta.

Tässä esityksessä ehdotetaan korkotulon lähdeverosta annetun lain voimassaoloaikaa jatkettavaksi vuoden 1992 loppuun. Koska voimassa oleva korkotulon lähdevero on huomattavan alhainen muiden pääomatulojen verotukseen verrattuna, korkotulon lähdeveron määrä esitetään jo tässä vaiheessa korotettavaksi 15 prosenttiin.

1.1.2. Lain soveltamisala

Obligaatio- ja debentuurilainoista sekä muista joukkovelkakirjalainoista annetussa laissa (553/69) joukkovelkakirjalainat jaotellaan kolmeen lainatyyppiin: obligaatiolainoihin, debentuurilainoihin ja muihin joukkovelkakirjalainoihin. Lain soveltamisen kannalta erityisen ongelmallisia ovat niin sanotut muut joukkovelkakirjalainat, joiden liikkeeseenlaskijasta tai lainan muista tunnusmerkeistä ei laissa ole säännöksiä. Koska Suomen Pankin on joukkovelkakirjoista annetun lain mukaan merkittävä joukkovelkakirjalainat erilliseen rekisteriin, joukkovelkakirjalainan käsite on muotoutunut käytännössä Suomen Pankin lainan rekisteröimiselle asettamien edellytysten mukaiseksi. Edellytyksenä lainan merkitsemiselle joukkovelkakirjalainarekisteriin on ollut, että velkakirjoja on vähintään 20 kappaletta ja ettei lainan ehdoissa ole rajoitettu velkakirjojen edelleenluovutusta. Joukkovelkakirjalainan laina-ajan on pitänyt ylittää yksi vuosi.

Joukkovelkakirjoja koskevaa lainsäädäntöä on ehdotettu uudistettavaksi siten, että joukkovelkakirjalla tarkoitettaisiin vain yleisen vaihdannan kohteeksi tarkoitettuja lainoja (työryhmämuistio 1989: VM 6). Ehdotuksen jatkovalmistelu on yhdistetty Euroopan yhdentymiskeskeisyyden vaikutuksia Suomen arvopaperimarkkinalainsäädäntöön selvittävän toimikunnan työhön. Toimikunnan tulee jättää mietintönsä kuluvan vuoden loppuun mennessä. Joukkovelkakirjalainsäädäntöä koskevat muutokset tulevat todennäköisesti voimaan vuoden 1993 alusta.

Joukkovelkakirjalaina tarjotaan yleensä yleisön merkittäväksi. Jälkimmäisten turvaamiseksi lainalle haetaan usein myös pörssioteeraus. Nykyisen käytännön mukaan joukkovelkakirjalainaksi katsotaan kuitenkin myös niin sanotut erillislainat, joiden jo liikkeeseenlaskuhetkellä voidaan olettaa jäävän koko laina-ajaksi merkittävien haltuun. Lähdeverolain voimaantultua markkinoille on ilmaantunut useita henkilökunnalle tai omistajille suunnattuja joukkovelkakirjalainoja. Viime aikoina ovat yleistyneet myös lyhytaikaiset lainat, joihin haluttaisiin lisäksi sisällyttää irtisanomisehto, joka saattaa lyhentää laina-ajan muutamaksi kuukaudeksi.

Käytännössä on osoittautunut erittäin vaikeaksi määritellä joukkovelkakirjalainalle asetettavat vähimmäisvaatimukset. Suomen Pankin rekisteröimisen edellytykseksi asettamat vaatimukset eivät vielä sellaisenaan riitä estämään sitä, ettei korkona voitaisi yksinomaan verotuksellista syistä pyrkiä maksamaan muutakin kuin markkinaehtoisia korvausta vieraan pääoman käytöstä. Ongelmallisia ovat erityisesti yrityksen omistajille ja henkilöstölle suunnatut lainat. Korkotulon lähdeveroon liittyvän niukan ilmoitusvelvollisuuden vuoksi tällaisten tapausten valvominen verotuksen toimittamisen yhteydessä on vaikeaa.

Lähdeveron ulottamista koskemaan talletuskorkojen lisäksi myös joukkovelkakirjalainojen korkoja perusteltiin korkotulon lähdeveroa koskevassa hallituksen esityksessä eri korkotulojen yhtenäisellä verokohtelulla. Edellytyksenä sille, että lähdeveroa sovelletaan pankkitalletukselle maksettuaan korkoon on, että talletus on tehty yleisön talletusten vastaanottamiseen tarkoitettulle tilille. Tilin tulee tällöin olla vakioehtoisena ennalta rajoittamattoman tallettajajoukon käytettävissä.

Jotta korkotulon lähdeveron soveltamisala

rajautuisi joukkovelkakirjalainalle markkinaehtoisesti maksettavaan korkoon, esityksessä ehdotetaan, että lähdeveroa sovellettaisiin ainoastaan silloin, kun joukkovelkakirjalaina tarjotaan yleisön merkittäväksi. Lain soveltamisala joukkovelkakirjalainan osalta vastaisi tällöin lähdeveron piiriin kuuluvalla talletuksella asetettua edellytystä, jonka mukaan talletus on tehtävä yleisölle tarjolla olevalle tilille. Molemissa tapauksissa edellytyksenä lähdeveron soveltamiselle olisi, että varainhankinnassa on kääntynyt yleisön puoleen.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi lakia muutettavaksi siten, että korkotulon lähdeveroa sovellettaisiin joukkovelkakirjalainan korkoon lainan liikkeeseenlaskupaikasta riippumatta. Voimassa olevassa laissa korkotulon lähdeveron soveltaminen on rajoitettu koskemaan vain Suomessa liikkeeseen laskettuja joukkovelkakirjalainoja. Tämän säännöksen soveltaminen on osoittautunut käytännössä hankalaksi. Korkotulon lähdeveron soveltamisen ainoastaan Suomessa liikkeeseen laskettuihin joukkovelkakirjalainoihin on myös katsottu olevan ristiriidassa pääomamarkkinoiden yleisten kehittämispyrkimysten kanssa. Ehdotetun muutoksen jälkeen Suomessa yleisesti verovelvollisen luonnollisen henkilön ja kotimaisten kuolinpesän Suomesta saamia joukkovelkakirjalainan korkoja verotettaisiin samalla tavalla lainan liikkeeseenlaskupaikasta riippumatta.

1.1.3. Korkotulon lähdeveron maksuunpano, hyväksilukeminen ja palauttaminen

Korkotulon lähdeveron maksuunpanoa koskevaa sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että koronsaaja olisi aina vastuussa korkotuloon kohdistuvasta lähdeverosta. Koronsaajan lisäksi koronmaksaja olisi vastuussa verosta, jos koronmaksaja ei olisi asianmukaisesti varmistanut koronsaajan verovelvollisuutta. Jos lähdevero saadaan myöhemmin perityksi koronsaajalta, koronmaksajan maksuvelvollisuus poistettaisiin ja koronmaksajan suorittama vero palautettaisiin. Menettely korostaisi veron kohdentamista sen perusteena olevaan korkotuloon koronmaksajan suorittaman veron ollessa vain eräänlainen veronsaajan saamisen turvaava takuuvero. Järjestely vastaisi ennakkoperinnässä voimassa olevaa pidättämättä jätetyn ennakon maksuunpanemista koskevaa sääntelyä.

Voimassa olevan sääntelyn mukaan aiheettomasti perityn lähdeveron takaisinsaaminen edellyttää aina palautuksen hakemista lääninverovirastolta. Korkotulo, josta lähdevero on aiheutta peritty, on useimmissa tapauksissa kuitenkin tuloverotuksessa veronalaista tuloa. Ehdotuksen mukaan peritty lähdevero otettaisiin tällöin huomioon tuloverotusta toimitettaessa samalla tavalla kuin suoritettu ennakonpidätys. Menettely parantaisi tuloverotuksen ja korkotulon lähdeveron yhteensovittamista ja yksinkertaistaisi verotuksen toimittamista.

Jos koronmaksaja on erehdyksessä suorittanut lähdeveroa lääninverovirastolle enemmän kuin mitä lähdeverona on peritty, liikaa suoritettua veron voi saada voimassa olevan lainsäädännön mukaan takaisin ainoastaan palautusmenettelyä käyttäen. Menettelyn yksinkertaistamiseksi esityksessä ehdotetaan, että koronmaksaja voisi oikaista virheen vähentämällä liikaa suorittamansa määrän myöhemmin samalta vuodelta suoritettavan lähdeveron yhteydessä. Jos oikaistua ei voida tehdä, lääninverovirasto palauttaisi liikaa suoritettua määrän.

1.1.4. Ennakkotiedon antaminen

Ennakkotiedon korkotulon lähdeverolain soveltamisesta antaa voimassa olevan lain mukaan sen läänin lääninverovirasto, jonka toimialueella on koronmaksajan kotikunta. Lääninveroviraston päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla lääninoikeuteen. Lääninoikeuden päätöksestä voidaan valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen muutoksenhakua koskevin rajoituksin.

Verohallituksen yhteydessä toimiva keskusverolautakunta voi verotuslaissa (482/58) säädetyin edellytyksin antaa ennakkotiedon valtion tuloveroa, kunnallisveroa taikka ennakon pidättämistä tai suorittamista koskevassa asiassa. Ennakkotieto voidaan antaa, jos se katsotaan verovelvolliselle erityisen tärkeäksi tai jos lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai verotuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saada asia ratkaistuksi. Ennakkopäätösluonteiset keskusverolautakunnan päätökset julkaistaan. Keskusverolautakunnan päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Asia on korkeimmassa hallinto-oikeudessa käsiteltävä kiireellisenä.

Korkotulon lähdeverolain soveltamisesta

saattaa syntyä epäselvyyttä varsinkin lain voimaolon alkuaikoina. Kysymykset, joista ennakotietoa haetaan, voivat olla lain soveltamisen kannalta varsin keskeisiä ja ne voivat koskea suurta joukkoa verovelvollisia eri puolilla maata. Usein on myös tarve saada asiassa nopeasti ylimmän muutoksenhakuviranomaisen päätös. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan, että keskusverolautakunta voisi antaa ennakkotiedon myös korkotulon lähdeveroa koskevassa asiassa. Lääninveroviraston oikeus ennakkotiedon antamiseen ehdotetaan säilytettäväksi, jotta ennakkotieto on mahdollista saada myös sellaisissa tapauksissa, joissa edellytyksiä ennakkotiedon saamiseen keskusverolautakunnalta ei ole. Erityisesti koronmaksajan kannalta on tärkeää, että sillä on mahdollisuus aina varmistaa, onko se velvollinen lähdeveron perimiseen. Menettely vastaisi ennakkotiedon hakemista ennakonpidätyksen toimittamista koskevasta asiasta.

1.1.5. Ilmoitusvelvollisuus

Korkotulon lähdeverosta annetun lain ja sen nojalla annetun asetuksen mukaan koronmaksaja on velvollinen antamaan lääninverovirastolle vuosi-ilmoituksen, josta ilmenee muun muassa edellisen kalenterivuoden aikana maksettujen lähdeveron alaisen korkojen yhteismäärä ja näistä koroista perittyjen lähdeverojen yhteismäärä. Huoltokonttoritoiminnan osalta on lisäksi ilmoitettava niiden talletusten yhteismäärä vuoden lopussa, joista on perittävä lähdevero.

Korkotulon lähdeveron kannalta ongelmallisia ovat työnantajan perustamaan huoltokonttoriin ja osuuskuntalain 18 a §:ssä tarkoitettuun osuuskuntaan tehdyt talletukset. Nämä talletukset poikkeavat muista lähdeveron alaisista talletuksista siinä suhteessa, että tallettajina ovat ainoastaan saman työnantajan palveluksessa olevat henkilöt. Huoltokonttoritoimintaa ei ole oikeudellisesti millään tavoin säädelty, vaan kysymyksessä on pelkästään yksittäisen työnantajan ja työntekijöiden välinen järjestely. Vaikka suurimmat huoltokonttorit toimivat järjestyneesti lähinnä osuuskassojen tapaan, huoltokonttoriksi on kutsuttu muunkinlaisia järjestelyjä, joissa työnantaja maksaa korkoa työntekijöiltä lainaamilleen varoille ja myöntää luottoja työntekijöille. Tällöin on vaarana, että korkotulon lähdeveron alaisuus-

den vuoksi pyritään luomaan järjestelyjä, joiden tosiasiallisena tarkoituksena on työsuhteen perusteella suoritettavan korvauksen maksamisen koron muodossa.

Huoltokonttoritalletusten korkoja ei tässä esityksessä kuitenkaan ehdoteta jätettäväksi korkotulon lähdeveron soveltamisalan ulkopuolelle. Näiden korkojen verokohtelu tulee uudelleen tarkasteltavaksi pääomatulojen verotuksen yhtenäistämistä koskevan selvityksen yhteydessä. Huoltokonttoritalletuksiin liittyvää ilmoittamisvelvollisuutta ehdotetaan kuitenkin laajennettavaksi siten, että huoltokonttoritalletukselle korkoa maksavan työnantajan ja osuuskuntalain 18 a §:ssä tarkoitettua lainausliikettä harjoittavan osuuskunnan tulisi ilmoittaa lääninverovirastolle talletustoiminnassa noudatettuja tiliehdot. Ehdotuksen tarkoituksena on parantaa lääninveroviraston mahdollisuuksia valvoa näiden korkojen verotusta. Joukkovelkakirjalainojen korkoihin kohdistuvan valvonnan tehostamiseksi ehdotetaan vastaavasti, että joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlaskijan tulisi ilmoittaa lääninverovirastolle liikkeeseenlaskemansa joukkovelkakirjalainan lainaehdot.

1.2. Henkivakuutuksen tuoton verotus

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan henkivakuutussäästämisen tuotto on alle 10 vuotta voimassa olleessa vakuutuksessa kokonaan veronalaista tuloa. Vähintään 10 vuotta voimassa olleen vakuutuksen tuotosta on veronalaista tuloa 50 prosenttia silloin, kun vakuutussuoritus maksetaan kertasuorituksena tai useampana eränä lyhyempänä kuin kahden vuoden aikana vakuutuksenottajalle itselleen tai hänen lähiomaiselleen. Verotuksen progressiivisuuden vaikutusta lieventää lisäksi tulontasausmahdollisuus silloin, kun edellytykset sen toimittamiselle ovat olemassa.

Vakuutussäästämisen tuoton verotusta koskevia säännöksiä on pidetty eräiltä osin vakuutustoiminnan kilpailukykyä rajoittavina. Erityisesti edellä tarkoitettua 10 vuoden aikarajaa on pidetty liian korkeana. Vakuutussäästämisen verotusta tullaan lähemmin tarkastelemaan valtiovarainministeriössä käynnistetyn pääomatu-
lojen verotuksen kehittämisprojektin yhteydessä. Henkivakuutussäästämisen verokohtelua esitetään kuitenkin jo tässä vaiheessa lievennettäväksi siten, että alennettaisiin nykyisestä 10

vuodesta 5 vuodeksi se aikaraja, jonka jälkeen vakuutuksen tuotosta on veronalaista tuloa vain 50 prosenttia.

2. Esityksen organisatoriset ja hallinnolliset vaikutukset

Esitykseen sisältyvillä ehdotuksilla ei ole oleellisia organisatorisia eikä hallinnollisia vaikutuksia.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Suomen pääomamarkkinoiden rakenne on muuttunut merkittävästi 1980-luvulla. Pankkitalletusten osuus sijoituksista on pienentynyt kymmenen vuoden aikana runsaasta 70 prosentista noin 40 prosenttiin. Osuuttaan ovat kasvattaneet markkinaraha ja vuoteen 1989 saakka myös osakkeet. Joukkovelkakirjalainojen osuus on pysynyt lähes muuttumattomana eli runsaana 10 prosenttina.

Yleisön markkamääräisten pankkitalletusten kanta oli vuoden 1990 lopussa yhteensä noin 256 miljardia markkaa. Tästä määrästä 24 kuukauden määräaikaistilien osuus oli runsaat 86 miljardia markkaa, niin sanottujen matalakorkoisten käyttelytilien osuus 99 miljardia markkaa ja verollisten talletusten osuus 71 miljardia markkaa. Valuuttatileillä oli varoja 7 miljardia markkaa. Kotimaisten yleisölle tarjottujen joukkovelkakirjalainojen kanta oli vuoden 1990 lopussa runsaat 116 miljardia markkaa.

Huomattava osa joulukuussa 1990 erääntyneistä 32 miljardin markan määräaikaistilien varoista jätettiin odottamaan korkotulon lähdeveron voimaantuloa määräaikaistilin yhden kuukauden irtisanomisajan suojassa. Osa varoista siirtyi väliaikaisesti verottomille käyttelytileille ja pieni osa suoraan verollisille tileille. Merkittävimmit siirtymät talletusrakenteessa tapahtuivat vasta vuoden 1991 tammikuussa, kun korkotulon lähdeverotusta odottaneet varat hakeutuivat lähdeverollisille tileille.

Ennakkotietojen mukaan pankit pystyivät saamaan talletuksikseen valtaosan vuoden 1990 lopussa erääntyneiltä määräaikaistileiltä vapautuneista varoista. Korkotulon lähdeverolain yksivuotisuudesta johtuen huomattava osa varoista siirtyi alkuvaiheessa lyhytaikaisille kiin-

teäkorkoisille tileille. Vuoden 1991 loppuun mennessä arvioidaan runsaan kolmasosan talletuksista siirtyvän verollisille tileille.

Talletusrakenteen arvioidaan muuttuvan seuraavana vuonna siten, että vuoden 1992 lopussa verollisia talletuksia olisi noin puolet kaikista talletuksista.

Korkotulon lähdeveron käyttöönotto on lisännyt korkokilpailua talletusmarkkinoilla. Lähdeverollisten talletusten korko on yleisesti vaihdellut 10 prosentista 12,5 prosenttiin. Korkotasoon on vaikuttanut muun muassa talletuksen suuruus, mutta myös erot pankkiryhmiä välillä ovat olleet suuria. Korkojen odotetaan alkuvaiheen jälkeen vähitellen laskevan; vuoden 1991 lähdeverollisten talletusten keski-korko asettunee 10 ja 11 prosentin välille.

Korkotulon lähdevero nostanee talletuspankkien koko ottolainauksen keski-korkoa noin 0,75 prosenttiyksikköä vuonna 1991. Pankkien korkokate supistuu kuitenkin tätä vähemmän, sillä uusien luottojen korkotasoa on tuntuvasti noussut.

Kotimaisia joukkovelkakirjalainoja laskettiin liikkeeseen vuoden 1991 neljän ensimmäisen kuukauden aikana 15,1 miljardin markan arvosta, kun vastaava luku vuonna 1990 oli 8,3 miljardia markkaa. Lähdeveron vaikutuksia joukkovelkakirjamarkkinoihin siirtymävaiheen jälkeen on vielä vaikea arvioida. Lähdeveron voidaan kuitenkin arvioida piristävän verollisten joukkovelkakirjalainojen markkinoita erityisesti yksityishenkilöiden sijoituskäyttäytymistä arvioitaessa. Toisaalta kuitenkin se, että korkotulon lähdeveroa ei sovelleta joukkovelkakirjoja siirrettäessä suoritettaviin korkohyvytyksiin, on omiaan jäykistämään joukkovelkakirjamarkkinoita.

Korkotulon lähdeveron tuoton arviointia vaikeuttaa se, että lähtökohtatiedot talletusten ja joukkovelkakirjalainojen määrien osalta ovat jossain määrin epävarmalla pohjalla, sillä tilastoissa ei ole eriteltynä kotitalouksien hallussa olevia korollisia saamisia. Siirtymävaiheessa sovelletaan lisäksi kahta eri järjestelmää. Se osa vuonna 1991 maksettavista koroista, joka on kertynyt vuodelta 1990, on tuloveron alaista ja sen perusteella voi tehdä omaisuus-tulovähennyksen. Lain yksivuotisuudesta johtunut talletusaikojen lyheneminen aiheuttaa toisaalta valtion saamien verotuottojen aien-nusta vuoteen 1991 verrattuna tilanteeseen, jossa lähdeverolaki olisi ollut pysyvä.

Korkotulon lähdeveron tuotoksi vuonna

1991 arvioidaan 700 miljoonaa markkaa. Tuoverotuksessa veronalaisten korkojen verotukseksi arvioidaan samana vuonna 150 miljoonaa markkaa. Vuonna 1992 lähdeverosta arvioidaan kertyvän tuottona runsaat 1,5 miljardia markkaa.

Henkivakuutuksen tuoton verotusta koskevan lievennyksen arvioidaan vähentävän paineita korkotulon lähdeveron voimaantulosta aiheutuneeseen henkivakuutusten takaisinottoon. Veron tuottoon uudistuksella ei olisi mainittavaa vaikutusta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki korkotulon lähdeverosta annetun lain muuttamisesta

3 §. Pykälän 1 momentin 2 kohdan säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että edellytyksenä korkotulon lähdeveron soveltamiselle joukkovelkakirjalainan korkoon olisi, että laina on tarjottu yleisön merkittäväksi. Joukkovelkakirjalaina tarjotaan yleisölle säännöksessä tarkoitettussa mielessä silloin, kun lainaa markkinoidaan yleisölle. Lain soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät tietyille suppealle joukolle, esimerkiksi yrityksen työntekijöille suunnatut lainat. Vaihtovelkakirja- ja optiolainojen osalta esteenä korkotulon lähdeveron soveltamiselle ei kuitenkaan sinänsä olisi se, että näiden lainojen merkinnässä noudatetaan osakeyhtiölain mukaista osakkeenomistajien merkintätuoikeutta, jos merkintäoikeus on erikseen siirrettävissä. Arvopaperimarkkinalain (495/89) 2 luvun 3 §:n mukaan tarjottaessa yhtiön osakkeeseen oikeutettavia vaihto- tai optiovelkakirjoja yleisön merkittäväksi osakeyhtiön on myös laadittava lainaa koskeva tarjousesite.

Joukkovelkakirjalaina voitaisiin katsoa yleisölle tarjotuksi myös silloin, kun lainan liikkeeseenlaskija on tehnyt jonkun kanssa sopimuksen siitä, että tämä merkitsee ensi vaiheessa lainan tai osan siitä tarjotakseen sittemmin velkakirjoja yleisölle.

Silloinkin, kun kysymyksessä on korkotulon lähdeverosta annetun lain soveltamspiiriin kuuluva talletus tai joukkovelkakirjalaina, verotuksessa voi tulla sovellettavaksi verotuslain 56 §:n veronkiertosäännös tai saman lain 57 §:n säännös peittelystä osingonjaosta, jos koron muodossa pyritään maksamaan muuta kuin varsinaista korkotuloa.

Lainkohdasta ehdotetaan lisäksi poistetta-

vaksi vaatimus, että joukkovelkakirjalainan tulee olla Suomessa liikkeeseen laskettu. Muutoksen jälkeen lähdeveroa sovellettaisiin kaikkiin suomalaisen koronmaksajan maksamiin yleisölle tarjotun joukkovelkakirjalainan korkoihin silloin, kun koronsaajana on Suomessa yleisesti verovelvollinen luonnollinen henkilö tai kotimainen kuolinpesä. Suomalaisella koronmaksajalla on siten oikeus jättää korkotulon lähdevero perimättä joukkovelkakirjalainan korosta vain silloin, kun koronsaaja osoittaa asetuksessa säädetyllä tavalla jäävänsä lain soveltamisalan ulkopuolelle.

4 §. Pykälän 2 kohdan säännöksen kohdalla esiintulleiden tulkintavaikeuksien johdosta lainkohtaa ehdotetaan selvennettäväksi siten, että talletusten ja joukkovelkakirjalainojen jälkimarkkinoilla suoritettavat korkohyvitykset jäisivät kaikissa tapauksissa korkotulon lähdeveron soveltamisalan ulkopuolelle. Lähdevero ei koskisi jälkimarkkinoilla maksettavia hyvityksiä silloinkaan, kun hyvityksen maksaa talletuksen vastaanottanut pankki tai joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlaskija. Korkotulon lähdeveron alaista olisi vain se korko, jonka talletuksen vastaanottaja tai joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlaskija suorittaa tiliehtojen tai lainaehtojen mukaisesti.

6 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että korkotulon lähdeveron määrä olisi 15 prosenttia.

8 §. Pykälän mukaan myös keskusverolautakunta voisi antaa ennakkotiedon korkotulon lähdeveroa koskevista kysymyksistä. Ennakkotiedon saamisen edellytyksistä ja hakumenettelystä noudatettaisiin, mitä verotuslain 69 §:ssä keskusverolautakunnan ennakkotiedosta säädetään.

Keskusverolautakunnan lisäksi myös lääninverovirasto voisi edelleen antaa ennakkotiedon velvollisuudesta suorittaa korkotulon lähdeve-

roa. Mahdollisuus saada ennakotieto lääninverovirastolta on tarpeen säilyttää sen vuoksi, että asiasta voitaisiin saada ennakotieto niissäkin tapauksissa, joissa keskusverolautakunta ei anna ennakotietoa.

Keskusverolautakunnan ja lääninveroviraston välinen toimivalta määräytyisi siten, että lääninverovirasto voisi antaa korkotulon lähdeveroa koskevan ennakkotiedon vain niissä tapauksissa, joissa asiasta ei ole keskusverolautakunnan ennakkotietopäätöstä eikä sellaista koskevaa hakemusta ole vireillä keskusverolautakunnassa. Lääninveroviraston olisi tarkistettava asia ennen kuin se antaa lähdeveroa koskevan ennakkotiedon. Pykälän 2 momenttiin sisältyvä säännös hakemuksessa esitettävistä tiedoista ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana.

Pykälän 3 momentin säännöstä ennakkotiedon noudattamisesta sitovana ei tarvitse muuttaa, koska se koskee sellaisenaan sekä keskusverolautakunnan että lääninveroviraston antamaa ennakotietoa.

11 §. Ilmoitusvelvollisuutta koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlaskija olisi velvollinen ilmoittamaan lääninverovirastolle joukkovelkakirjalainan lainaehdot sekä huoltokonttoritalletukselle korkoa maksava työnantaja ja osuuskuntalain 18 a §:ssä tarkoitettu osuuskunta talletustoiminnassa noudatettavat tiliehdot.

12 §. Korkotulon lähdeveron maksuunpanosäännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että perimättä jäänyt lähdevero pantaisiin korkotulon saajan maksettavaksi riippumatta siitä, mistä syystä perimättä jääminen on johtunut. Lainkohdassa tarkoitettu viivästyskorkoa vastaava korko ja veronkorotus määrättäisiin kuitenkin vain niissä tapauksissa, joissa verotuslaissa säädetyt jälkiverotuksen edellytykset olisivat vastaavasti voimassa. Mainittuja seurauksia ei määrättäisi esimerkiksi silloin, kun korkotulon saaja on ilmoittanut koron veroilmoituksessaan. Jos lähdeveron perimättä jääminen on tapahtunut koronmaksajan laiminlyönnistä, koronmaksaja olisi koronsaajan lisäksi vastuussa lähdeverosta siten kuin 15 §:ssä säädetään.

14 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että koron saajalta aiheuttomasti perittyyn lähdeveroon sovellettaisiin pidätetyn ennakon käyttämistä koskevia säännöksiä. Jos lähdevero olisi peritty erehdyksessä esimerkiksi yhtei-

söltä tai perimisajankohtana vielä rekisteröimättä olleelta yhteisöltä, jonka veronalaiseksi tuloksi korko luetaan, peritty lähdevero käytettäisiin ennakon tavoin verojen suorituksiksi. Mikäli lähdevero olisi peritty korosta, josta ei ole suoritettava veroa, aiheuttomasti peritty vero palautettaisiin siten kuin enakkoperintälain 55 §:ssä säädetään.

15 §. Pykälää ehdotetaan selkeytettäväksi siten, että se sisältäisi nimenomaisen säännöksen korkotulon lähdeveron maksuunpanosta koronmaksajalle. Lähdevero voitaisiin maksuunpanna koronmaksajalle, jos koronmaksaja on jättänyt lähdeveron perimättä, vaikka veron perimättä jättämisen edellytykset eivät ole täyttyneet tai koronmaksaja on jättänyt perityn lähdeveron tilittämättä lääninverovirastolle. Koronmaksajalla on oikeus 10 §:n mukaan jättää lähdevero perimättä vain silloin, kun koronsaaja esittää asetuksella säädetyt selvityksen siitä, ettei se ole lähdeverolaissa tarkoitettu verovelvollinen.

Jos lähdevero saadaan myöhemmin perityksi sen suorittamiseen velvolliselta koronsaajalta, koronmaksajaan kohdistettu maksuunpano poistettaisiin ja koronmaksajalta peritty määrä palautettaisiin. Menettely vastaisi ennakonperinnässä työnantajalle maksuunpantavaa pidättämättä jätetyn ennakon maksuunpanoa ja sen palauttamista koskevaa sääntelyä.

Lähdeveroa ei kuitenkaan maksuunpantaisi koronmaksajalle, jos korkotulosta on pidätetty ennakkoa. Käytännössä kysymys olisi lähinnä tapauksista, jolloin korkonmaksaja on tulkinut korkotulon olevan tuloverotuksessa veronalaista tuloa. Lähdevero maksuunpantaisiin tällöin koronsaajalle, jonka hyväksi myös pidätetty ennakko luetaan.

17 §. Muutoksenhakua koskevaa säännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että korkotulon lähdeveroa koskeviin valituksiin ei sovellettaisi säännönmukaisesta tuloverotuksesta tehtyihin valituksiin liittyvää verolautakunnan veronokaisukäsittelyä. Verolautakuntakäsittely olisi korkotulon lähdeveroa koskevista asioista tarpeeton, ja se hidastaisi valituksen käsittelyä. Muutoksenhakua lääninveroviraston tekemiin päätöksiin selkeytettäisiin siten, että näihin päätöksiin haettaisiin muutosta siten kuin vastaaviin lääninveroviraston tekemiin enakkoperintää koskeviin päätöksiin. Esimerkiksi muutosta lääninveroviraston antamaan ennakkotietopäätökseen haettaisiin sen läänin lääninoikeudelta, johon koronmaksajan

kotikunta kuuluu. Keskusverolautakunnan antamista korkotulon lähdeveroa koskevista päätöksistä valitettaisiin siten kuin verotuslain 99 §:ssä on säädetty muutoksen hakemisesta keskusverolautakunnan päätökseen.

20 §. Korkotulon lähdeverosta annettu laki olisi voimassa vuoden 1991 alusta vuoden 1992 loppuun. Lakia sovellettaisiin vuosilta 1991 ja 1992 kertyviin talletusten ja joukkovelkakirjalainojen korkoihin. Korkoihin, jotka ovat kertyneet mainittua ajankohtaa aikaisemmalta ajalta, sovelletaan korkotulon verotusta koskevia yleisiä säännöksiä.

1.2. Laki tulo- ja varallisuusverolain 59 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

59 §. Pykälän 1 momentin säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että lainkohdassa tarkoitetun henkivakuutuksen tuotosta olisi vain puolet veronalaista tuloa jo silloin, kun vakuutus on ollut voimassa viisi vuotta.

2. Voimaantulo ja soveltaminen

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollis-

simman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Korkotulon lähdeverosta annetun lain muu-
tosta sovellettaisiin vuodelta 1992 kertyviin korkoihin. Eräitä teknisiä säännöksiä sovellettaisiin kuitenkin jo vuodelta 1991 kertyviin korkoihin. Mainitut säännökset ovat joko oikeustilaa selkeyttäviä tai parantavat lain toimivuutta, eivätkä ne lisää verovelvollisuutta.

Tulo- ja varallisuusverolain 59 §:n muutosta sovellettaisiin niihin vakuutusasuorituksiin, jotka saadaan vuoden 1992 aikana.

3. Säättämisyjärjestys

Ehdotus laiksi korkotulon lähdeverosta annetun lain muuttamisesta olisi käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n mukaisessa yhdeltä vuodelta kannettavaa veroa koskevassa säättämisyjärjestyksessä. Koska tulo- ja varallisuusverolain 59 §:n väliaikaista muuttamista koskevassa lakiehdotuksessa ei ole kysymys uudesta tai lisätystä verosta, lakiehdotus voidaan käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n mukaisessa säättämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväiksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

korkotulon lähdeverosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan korkotulon lähdeverosta 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1341/90) 3 §:n 1 momentin 2 kohta, 4 §:n 2 kohta, 6 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 ja 2 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12, 14, 15 ja 17 § sekä 20 §:n 1 momentti seuraavasti:

3 §

Veron kohde

Korkotulon lähdeveroa on suoritettava seuraavista kotimaasta saaduista korkotuloista:

2) valtion liikkeeseen laskemalle samoin kuin obligaatio- ja debentuurilainoista sekä muista joukkovelkakirjalainoista annetussa laissa (553/69) tarkoitetulle yleisön merkittäväksi tarjotulle joukkovelkakirjalainalle maksetusta korosta.

4 §

Veronalaisuutta koskevat poikkeukset

Korkotulon lähdeveroa ei ole suoritettava:

2) koroksi katsottavasta tuotosta tai muusta hyvityksestä, joka suoritetaan talletuksen siirron tai joukkovelkakirjan luovutuksen yhteydessä.

6 §

Veron määrä ja laskeminen

Korkotulon lähdeveron suuruus on 15 pro-

senttia talletukselle tai joukkovelkakirjalainalle maksetusta korosta.

8 §

Ennakkotietomenettely

Keskusverolautakunta voi koronsaajan tai koronmaksajan hakemuksesta antaa ennakkotiedon tämän lain mukaisesta velvollisuudesta suorittaa korkotulon lähdeveroa. Ennakkotiedon antamisesta noudatetaan soveltuvin osin, mitä verotuslaissa (482/58) säädetään keskusverolautakunnan ennakkotiedosta.

Jollei asiaa ole keskusverolautakunnan päätöksellä ratkaistu eikä sitä koskeva hakemus ole vireillä keskusverolautakunnassa, ennakkotiedon velvollisuudesta suorittaa korkotulon lähdeveroa voi antaa koronsaajan tai koronmaksajan hakemuksesta sen läänin lääninverovirasto, jonka toimialueella on koronmaksajan kotikunta.

11 §

Tiedonantovelvollisuus

Verotuslain mukainen verovelvollisen ilmoittamisvelvollisuus ei koske sitä korkotuloa, josta on suoritettava tämän lain mukainen lähdevero, eikä sitä pääomaa, jolle korko maksetaan. Koronmaksajan on kuitenkin pidettävä kirjaa, josta saadaan luotettavasti selville korkotulon lähdeveron määräytymisen kannalta merkitykselliset seikat. Lääninveroviraston asianomaisen virkamiehen kehotuksesta koronmaksajan on esitettävä korkotulon lähdeveron valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja muu tarpeellinen selvitys. Lääninverovirastolle on lisäksi annettava vuosittain asetuksella tarkemmin määrättävät tiedot lähdeveron piiriin kuuluvista koroista ja niistä peritystä lähdeverosta sekä lääninveroviraston kehotuksesta tiedot niistä verovelvollisista, joiden saamista 3 §:ssä tarkoitetuista koroista ei ole peritty lähdeveroa samoin kuin heille maksetuista koroista. Joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlaskijan on lisäksi ilmoitettava liikkeeseen laskemansa joukkovelkakirjalainan ehdot sekä huoltokonttoritalletukselle korkoa maksavan työnantajan ja osuuskuntalain 18 a §:ssä tarkoitetun lainausliikettä harjoittavan osuuskunnan talletustoi-minnassa noudatettavat tiliehdot.

12 §

Veron maksuunpano koronsaajalle

Jos korkotulon lähdeveroa ei ole peritty sen suorittamiseen velvollisen saamasta 3 §:ssä tarkoitettusta korkotulosta, koronsaajan kotikunnan verotoimisto maksuunpanee korkotulon lähdeveron koronsaajalle. Jos koronsaajalla ei ole kotikuntaa Suomessa, maksuunpanon toimittaa Helsingin verovirasto. Maksuunpanoa ei kuitenkaan toimiteta myöhemmin kuin kuudennen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana vero olisi pitänyt periä. Maksuunpanon yhteydessä verovelvollisen suoritettavaksi on määrättävä viivästyskorkoa vastaava korko ja veronkorotus noudattaen soveltuvin osin verotuslain jälkiverotusta koskevia säännöksiä.

14 §

Lähdeveron hyväksi lukeminen ja palauttaminen

Koronsaajalta aiheuttomasti peritty lähdevero katsotaan tuloveron ennakoksi ja siihen sovelletaan ennakon käyttämistä ja palauttamista koskevia ennakkoperintälain (418/59) ja verotuslain säännöksiä.

Jos koronmaksaja on suorittanut lähdeveroa enemmän kuin lähdeverona on peritty, koronmaksaja saa vähentää liikaa suoritettua määrää myöhemmin samalta vuodelta suoritettavan lähdeveron yhteydessä. Jos vähennystä ei voida tehdä, koronmaksaja saa liikaa suoritettua määrän hakemuksesta takaisin lääninverovirastolta. Hakemus lääninverovirastolle on tehtävä veron suorittamista lähinnä seuraavien viiden kalenterivuoden aikana.

15 §

Lähdeveron maksuunpano koronmaksajalle

Jos koronmaksaja on jättänyt korkotulon lähdeveron perimättä tai suorittamatta valtiolle, korkotulon lähdeveron maksuunpanosta ja sen yhteydessä määrättävistä seuraamuksista sekä veron palauttamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä ennakkoperintälaissa tai sen nojalla ennakonpidätyksen osalta säädetään tai määrätään. Maksuunpanoa ei kuitenkaan toimiteta, jos korkotulosta on pidätetty ennakkoperintälaissa tarkoitettua ennakkoa.

17 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta koronsaajalle määrättyä

lähdeveroa koskevaan päätökseen on voimassa, mitä muutoksenhausta valittamalla verotuslaisissa säädetään. Valitusta ei kuitenkaan käsitellä verotuslain 82 §:ssä tarkoitetulla tavalla veron-oikaisuna.

Muutoksenhausta lääninveroviraston tekemään päätökseen on voimassa, mitä ennakkoperintälaissa säädetään muutoksenhausta vastaaviin ennakkoperintää koskeviin päätöksiin.

Muutoksenhausta keskusverolautakunnan antamaan korkotulon lähdeveroa koskevaan päätökseen on voimassa, mitä verotuslaissa säädetään muutoksenhausta keskusverolautakunnan päätökseen.

20 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1991 ja on voimassa vuoden 1992 loppuun.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Lakia sovelletaan vuodelta 1992 kertyviin talletusten ja joukkovelkakirjalainojen korkoihin. Lain 4, 8, 11, 12, 14, 15 ja 17 §:n säännöksiä sovelletaan kuitenkin jo vuodelta 1991 kertyviin korkoihin.

2.

Laki

tulo- ja varallisuusverolain 59 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti 29 päivänä joulukuuta 1988 annetun tulo- varallisuusverolain (1240/88) 59 §:n 1 momentti seuraavasti:

59 §

Jos henkilövakuutuksen nojalla saatu vakuutussuoritus vakuutussopimuksen mukaan maksetaan kertasuorituksena tai useampana eränä lyhyempänä kuin kahden vuoden aikana vakuutetun saavutettua määrään (*säästösumma*) vakuutuksenottajalle itselleen, kun hän on vakuutettuna, vakuutuksenottajan puolisolle tai puolison lapselle, vakuutuksenottajan suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa olevalle perilliselle, ottolapselle tai kasvattilapselle, veronalaista tuloa on vakuutussuorituksen se osa,

joka ylittää maksettujen vakuutusmaksujen yhteismäärän (*vakuutuksen tuotto*). Vähintään 5 vuotta voimassa olleen edellä mainitun vakuutuksen tuotosta on veronalaista tuloa 50 prosenttia.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Lakia sovelletaan vuonna 1992 saatuihin vakuutussuorituksiin.

Naantalissa 28 päivänä kesäkuuta 1991

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri Iiro Viinanen

Laki

korkotulon lähdeverosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan korkotulon lähdeverosta 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1341/90) 3 §:n 1 momentin 2 kohta, 4 §:n 2 kohta, 6 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 ja 2 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12, 14, 15 ja 17 § sekä 20 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Veron kohde

Korkotulon lähdeveroa on suoritettava seuraavista kotimaasta saaduista korkotuloista:

2) valtion liikkeeseen laskemalle samoin kuin obligaatio- ja debentuurilainoista sekä muista joukkovelkakirjalainoista annetussa laissa (553/69) tarkoitetulle Suomessa liikkeeseen lasketulle joukkovelkakirjalainalle maksetusta korosta.

2) valtion liikkeeseen laskemalle samoin kuin obligaatio- ja debentuurilainoista sekä muista joukkovelkakirjalainoista annetussa laissa (553/69) tarkoitetulle yleisön merkittäväksi tarjotulle joukkovelkakirjalainalle maksetusta korosta.

4 §

Veronalaisuutta koskevat poikkeukset

Korkotulon lähdeveroa ei ole suoritettava:

2) korosta tai muusta hyvityksestä, jonka maksaa muu kuin talletuksen vastaanottanut pankki tai osuuskunta taikka muu kuin joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlaskija.

2) koroksi katsottavasta tuotosta tai muusta hyvityksestä, joka suoritetaan talletuksen siirron tai joukkovelkakirjan luovutuksen yhteydessä.

6 §

Veron määrä ja laskeminen

Korkotulon lähdeveron suuruus on 10 prosenttia talletukselle tai joukkovelkakirjalainalle maksetusta korosta.

6 §

Veron määrä ja laskeminen

Korkotulon lähdeveron suuruus on 15 prosenttia talletukselle tai joukkovelkakirjalainalle maksetusta korosta.

8 §

Ennakkotietomenettely

Lääninverovirasto voi antaa ennakkotiedon tämän lain mukaisesta velvollisuudesta suorittaa korkotulon lähdeveroa, jos siitä syntyy epäselvyyttä. Ennakkotietoa voi hakea koronsaaja tai koronmaksaja sen läänin lääninverovirastolta, jonka toimialueella on koronmaksajan kotikunta.

8 §

Ennakkotietomenettely

Keskusverolautakunta voi koronsaajan tai koronmaksajan hakemuksesta antaa ennakkotiedon tämän lain mukaisesta velvollisuudesta suorittaa korkotulon lähdeveroa. Ennakkotiedon antamisesta noudatetaan soveltuvin osin, mitä verotuslaissa (482/58) säädetään keskusverolautakunnan ennakkotiedosta.

Hakemuksessa hakijan on ilmoitettava yksilöitynä kysymys, josta ennakkotietoa haetaan, ja esitettävä asian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys.

Jollei asiaa ole keskusverolautakunnan päätöksellä ratkaistu eikä sitä koskeva hakemus ole vireillä keskusverolautakunnassa, ennakkotiedon velvollisuudesta suorittaa korkotulon lähdevero voi antaa koronsaajan tai koronmaksajan hakemuksesta sen läänin lääninverovirasto, jonka toimialueella on koronmaksajan kotikunta.

11 §

Tiedonantovelvollisuus

Verotuslain mukainen verovelvollisen ilmoitamisvelvollisuus ei koske sitä korkotuloa, josta on suoritettava tämän lain mukainen lähdevero, eikä sitä pääomaa, jolle korko maksetaan. Koronmaksajan on kuitenkin pidettävä kirjaa, josta saadaan luotettavasti selville korkotulon lähdeveron määräytymisen kannalta merkitykselliset seikat. Lääninveroviraston asianomaisen virkamiehen kehotuksesta koronmaksajan on esitettävä korkotulon lähdeveron valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja muu tarpeellinen selvitys. Lääninverovirastolle on lisäksi annettava vuosittain asetuksella tarkemmin määrättävät tiedot lähdeveron piiriin kuuluvista koroista ja niistä peritystä lähdeverosta sekä lääninveroviraston kehotuksesta tiedot niistä verovelvollisista, joiden saamista 3 §:ssä tarkoitetuista koroista ei ole peritty lähdeveroa samoin kuin heille maksetuista koroista.

11 §

Tiedonantovelvollisuus

Verotuslain mukainen verovelvollisen ilmoitamisvelvollisuus ei koske sitä korkotuloa, josta on suoritettava tämän lain mukainen lähdevero, eikä sitä pääomaa, jolle korko maksetaan. Koronmaksajan on kuitenkin pidettävä kirjaa, josta saadaan luotettavasti selville korkotulon lähdeveron määräytymisen kannalta merkitykselliset seikat. Lääninveroviraston asianomaisen virkamiehen kehotuksesta koronmaksajan on esitettävä korkotulon lähdeveron valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja muu tarpeellinen selvitys. Lääninverovirastolle on lisäksi annettava vuosittain asetuksella tarkemmin määrättävät tiedot lähdeveron piiriin kuuluvista koroista ja niistä peritystä lähdeverosta sekä lääninveroviraston kehotuksesta tiedot niistä verovelvollisista, joiden saamista 3 §:ssä tarkoitetuista koroista ei ole peritty lähdeveroa samoin kuin heille maksetuista koroista. *Joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlaskijan on lisäksi ilmoitettava liikkeeseen laskemansa joukkovelkakirjalainan ehdot sekä huoltokonttoritalletukselle korkoa maksavan työnantajan ja osuuskuntalain 18 a §:ssä tarkoitetun lainausliikettä harjoittavan osuuskunnan talletustoiminnassa noudatettavat tiliehdot.*

12 §

Veron maksuunpano koronsaajalle

Jos korkotulon lähdeveroa ei ole peritty sen suorittamiseen velvollisen saamasta, *tämän lain 3 §:ssä* tarkoitettusta korkotulosta, koronsaajan kotikunnan verotoimisto maksuunpanee korkotulon lähdeveron koronsaajalle, *jollei koron perimättä jättämisen ole katsottava johtuvan koronmaksajan 15 §:ssä tarkoitettusta laiminlyönnistä.* Jos koronsaajalla ei ole kotikuntaa Suomessa, maksuunpanon toimittaa Helsingin verovirasto. Maksuunpanoa ei kuitenkaan toimiteta myöhemmin kuin kuudennen vuoden

12 §

Veron maksuunpano koronsaajalle

Jos korkotulon lähdeveroa ei ole peritty sen suorittamiseen velvollisen saamasta 3 §:ssä tarkoitettusta korkotulosta, koronsaajan kotikunnan verotoimisto maksuunpanee korkotulon lähdeveron koronsaajalle. Jos koronsaajalla ei ole kotikuntaa Suomessa, maksuunpanon toimittaa Helsingin verovirasto. Maksuunpanoa ei kuitenkaan toimiteta myöhemmin kuin kuudennen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana vero olisi pitänyt periä. Maksuunpanon yhteydessä vero-

kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana vero olisi pitänyt periä. Maksuunpanon yhteydessä verovelvollisen suoritettavaksi on määrättävä viivästyskorkoa vastaava korko ja veronkorotus noudattaen soveltuvin osin verotuslain jälkiverotusta koskevia säännöksiä.

14 §

Lähdeveron hyväksi lukeminen ja palauttaminen

Jos lähdeveroa on peritty koron saajalta tai suoritettu valtiolle aiheuttomasti tai liikaa, koronsaajalla tai jälkimmäisessä tapauksessa koronmaksajalla on oikeus saada takaisin lääninverovirastolta aiheuttomasti tai liikaa suoritettu vero. Hakemus lääninverovirastolle on tehtävä veron perimistä tai suorittamista lähinnä seuraavien viiden kalenterivuoden aikana.

15 §

Lähdeveron perimättä tai suorittamatta jättäminen

Jos koronmaksaja on jättänyt lähdeveron perimättä tai suorittamatta valtiolle, laiminlyönnistä johtuvista seuraamuksista on soveltuvin osin voimassa, mitä ennakkoperintälaissa tai sen nojalla on ennakonpidätyksen osalta säädetty tai määrätty.

17 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta koronsaajalle määrättyä lähdeveroa koskevaan päätökseen on voimassa, mitä muutoksenhausta valittamalla on verotuslaissa säädetty. Muutoksenhausta lääninveroviraston tekemään koronmaksajaa tai ennakkotietoasiassa myös koronsaajaa koskevaan pää-

velvollisen suoritettavaksi on määrättävä viivästyskorkoa vastaava korko ja veronkorotus noudattaen soveltuvin osin verotuslain jälkiverotusta koskevia säännöksiä.

14 §

Lähdeveron hyväksi lukeminen ja palauttaminen

Koronsaajalta aiheuttomasti peritty lähdevero katsotaan tuloveron ennakoksi ja siihen sovelletaan ennakon käyttämistä ja palauttamista koskevia ennakkoperintälain (418/59) ja verotuslain säännöksiä.

Jos koronmaksaja on suorittanut lähdeveroa enemmän kuin lähdeverona on peritty, koronmaksaja saa vähentää liikaa suoritettua määrän myöhemmin samalta vuodelta suoritettavan lähdeveron yhteydessä. Jos vähennystä ei voida tehdä, koronmaksaja saa liikaa suoritettua määrän hakemuksesta takaisin lääninverovirastolta. Hakemus lääninverovirastolle on tehtävä veron suorittamista lähinnä seuraavien viiden kalenterivuoden aikana.

15 §

Lähdeveron maksuunpano koronmaksajalle

Jos koronmaksaja on jättänyt korkotulon lähdeveron perimättä tai suorittamatta valtiolle, korkotulon lähdeveron maksuunpanosta ja sen yhteydessä määrättävistä seuraamuksista sekä veron palauttamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä ennakkoperintälaissa tai sen nojalla ennakonpidätyksen osalta säädetään tai määrätään. Maksuunpanoa ei kuitenkaan toimiteta, jos korkotulosta on pidätetty ennakkoperintälaissa tarkoitettua ennakkoa.

17 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta koronsaajalle määrättyä lähdeveroa koskevaan päätökseen on voimassa, mitä muutoksenhausta valittamalla on verotuslaissa säädetään. Valitusta ei kuitenkaan käsitellä verotuslain 82 §:ssä tarkoitettulla tavalla veronkoikaisuna.

tökseen on voimassa, mitä ennakkoperintälais-
sa on säädetty muutoksenhausta lääninverovi-
raston tekemiin ennakkoperintää koskeviin
päätöksiin.

*Muutoksenhausta lääninveroviraston teke-
mään päätökseen on voimassa, mitä ennakkope-
rintälaissa säädetään muutoksenhausta vastaa-
viin ennakkoperintää koskeviin päätöksiin.*

*Muutoksenhausta keskusverolautakunnan an-
tamaan korkotulon lähdevero koskevaan pää-
tökseen on voimassa, mitä verotuslaissa sääde-
tään muutoksenhausta keskusverolautakunnan
päätökseen.*

20 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1991 ja on voimassa vuoden 1991 lop-
puun.

20 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1991 ja on voimassa vuoden 1992 lop-
puun.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

*Lakia sovelletaan vuodelta 1992 kertyviin
talletusten ja joukkovelkakirjalainojen korkoi-
hin. Lain 4, 8, 11, 12, 14, 15 ja 17 §:n
säännöksiä sovelletaan kuitenkin jo vuodelta
1991 kertyviin korkoihin.*

2.

Laki**tulo- ja varallisuusverolain 59 §:n väliaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti 29 päivänä joulukuuta 1988 annetun tulo- varallisuusverolain (1240/88) 59 §:n 1 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki***59 §**

Jos henkilövakuutuksen nojalla saatu vakuutusmaksu vakuutusmaksuun mukaan maksetaan kertasuorituksena tai useampana eränä lyhyempänä kuin kahden vuoden aikana vakuutetun saavutettua määrää (säästösumma) vakuutuksenottajalle itselleen, kun hän on vakuutettuna, vakuutuksenottajanpuolisolle tai puolison lapselle, vakuutuksenottajan suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa olevalle perilliselle, ottolapselle tai kasvattilapselle, veronalaista tuloa on vakuutusmaksuun se osa, joka ylittää maksettujen vakuutusmaksujen yhteismäärän (vakuutuksen tuotto). Vähintään 10 vuotta voimassa olleen edellä mainitun vakuutuksen tuotosta on veronalaista tuloa 50 prosenttia.

*Ehdotus***59 §**

Jos henkilövakuutuksen nojalla saatu vakuutusmaksu vakuutusmaksuun mukaan maksetaan kertasuorituksena tai useampana eränä lyhyempänä kuin kahden vuoden aikana vakuutetun saavutettua määrää (säästösumma) vakuutuksenottajalle itselleen, kun hän on vakuutettuna, vakuutuksenottajanpuolisolle tai puolison lapselle, vakuutuksenottajan suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa olevalle perilliselle, ottolapselle tai kasvattilapselle, veronalaista tuloa on vakuutusmaksuun se osa, joka ylittää maksettujen vakuutusmaksujen yhteismäärän (vakuutuksen tuotto). Vähintään 5 vuotta voimassa olleen edellä mainitun vakuutuksen tuotosta on veronalaista tuloa 50 prosenttia.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Lakia sovelletaan vuonna 1992 saatuihin vakuutusmaksuihin.

